

MENÜ

Damağınıza
Dimağınıza
Lezzetler

MAYIS 2020 ÖZLEDİK SAYISI

- RADYO TİYATROSU • MERSİN SİNEMALARI • SESSİZ İNSANLAR KISA FİLM SÖYLEŞİSİ
- MESAFELER ÖTESİ BULUŞMALAR • İÇEL SANAT KULÜBÜ
- ÇOCUKKEN OYNADIĞIMIZ OYUNLAR • ÇOCUKLARLA BOSTAN
- EVDE ARTAN ŞİDDET VE İNFAZ YASASI • ÇAMLIBEL YÜRÜYÜŞ HARİTASI
- KORONA VE MİMARLIK • CARETTA • ÇÖPTEKİ BEREKET • KÜLTÜRHANE SİNEMA ÖNERİLERİ

**ÖZLEDİK SAYISI
MAYIS 2020****Katkıda Bulunanlar:**

Alper Tolga Akkuş, Aysun Koç Aydoğan,
Bediz Yılmaz, Burçak Görel,
Galip Deniz Altınay, Kader Çetintaş,
Mehmet Oktay Buğa,
Melike Selin Durmaz Ekenler,
Mithat Fabian Sözmen, Onur Aytaç,
Özlem Özgür Arkan,
Sema Uğurlu Canpolat, Ulaş Bayraktar

İmtiyaz Sahibi:

Ayraç Kafe Eğitim Organizasyon
Tic. ve San. Ltd. Şti. adına

Sahibi: Ulaş Bayraktar

Adres: Güvenerler Mahallesi 18.Cadde
Düzgün Sitesi C Blok Dikenliyol
33090 Yenişehir/Mersin
Telefon: 0324 422 64 14

Tasarım

Nilgün Yardımcı

Yayın Türü

Kültürhane'nin süresiz ve ücretsiz
yayıdır.

Kapak Resmi

Ahmet Yeşil

"Bir Yaşamın Otoportresi"
Teknik: Tuval üzeri yağlıboya
75x60 cm
Yıl: 2004

www.kulturhane.org adresinden
yayınımızı dijital olarak görüntüleyebilirsiniz.

**Kültürhane'nin etkinliklerden
haberdar olmak isterseniz**

e-posta grubumuza üye olmak için
kulturhane@kulturhane.org
adresine bir mail

**Whatsapp iletişim grubumuza üye
olmak için**

0543 423 42 63 nolu telefona
bir whatsapp mesajı atabilirsiniz.

4-5	Hane'den Kısa Kısa
6	Hafıza-i Şehir: Çamlıbel Yürüyüş Haritası
7	Yumuktepe Kent Sohbetleri » Mersin Sinemaları
8	Kısa Film Söyleşileri » Sessiz İnsanlar
9	Mesafeler Ötesi Buluşmalar » Salgını İnsanlığımızı Kaybetmeden Atlamak
10 - 11	Tarihte Bu Ay » Mersinlileri Bir Araya Getiren Çatı
12 - 13	Menü » Özlediğimiz Lezzetler
14	Çocukken Oynadığımız Oyunlar » El El Epelek
15	Mor Sohbetler » Evde Artan Şiddet ve İnfaz Yasası
16	Bostan Çocukları'nın Hikayesi
17	Megaron » Korona, Mimarlık İçin Yeni Bir Fırsat
18	Caretta » Bütün Dünya Buna İnansa Bir İnansa
19	Sakin Köşe » Çöpteki Bereket
20 - 21	Kültürhane Radyo Tiyatrosu
22 - 23	Kültürhane'de Sinema

Sokakların sessizliğine inat baharın çağladığı günlerden geçiyoruz. Yol kenarlarından mimozalar fıskırıyor, portakal çiçeklerinin kokusu sarhoş ediyor ve karadutlar kızardıkça kızarıyor dallarında. Evlerde kendi halimizde zamanın geçmesini bekliyor, bir yandan dünyanın yaşadığımız zor günleri atlatmasını dilerken bir yandan da hasbihal etmenin yollarını yaratmaya çalışıyoruz. Sokaklar sessiz ama doğa hiçbir şey olmamışçasına uyanmaya, baharı karşılamaya devam ediyor.

Biz böyle bugünlerde Kültürhane stüdyo ekibi olarak yerimizde duruyoruz desek yalan olur. Dünyayı dolaşıp mesafeler ötesine uzanmaya, kentimizin tarihini kurcalamaya, dünyanın gidişatına kafa yormaya ve yaşadığımız günlerin hayatımıza etkisine dair konuşmaya devam ediyoruz.

Bu sayımızda geçtiğimiz ay fısıldadığımız Çamlıbel Yürüyüş Haritası'nı bir de hikayesiyle sayfalarımıza taşıdık. Şimdi yaklaşamadığımız sinema salonlarının bir zamanlar kentimizin sosyal yaşamında nasıl bir yeri olduğunu Yumuktepe Kent Sohbetleri'nden dinledik ve yazdık. Stüdyomuzun teknik ekibi bu kez hem bir program hem de programın yazısıyla karşınızdaydı. Mehmet Oktay Buğa kamera önüne geçti ve bu kez kalemle sayfalarımıza renk kattı. İçel Sanat Kulübü'nün kuruluşunu, Mersin'de yaptığı çalışmalar ve yazdığı kitaplarla kentimize eşsiz katkılar sunan Semih Vural'dan

dinledik. Çiçeği burnunda Kültürhane Radyo Tiyatrosu, Fatma Işık Tuğcu'nun yönetmenliğinde sesimize ses kattı. Tiyatro dediyesek de öyle profesyonel değil. Hepsini amatör, birbiriyle hanemizde tanışmış bir grup gönüllü yalnızlığa meydan okudu sesleriyle. Ses demişken MüşterekYerimiz programından sesine aşına olduğumuz Melike, farklı bir deneyimini bizlerle paylaştı ve bir süredir çocuklarla yürüttüğü bostan faaliyetlerinin nasıl başladığını anlattı. Yaz günlerinin selamını aldığımız 23 Nisan'ı geride bıraktığımız şu günlerde büyükler ve küçükler için geçmişte oynadığımız oyunları anlatan Çocukken Oynadığımız Oyunlar programına 'merhaba' demeden olmazdı. Programın ev sahibi Alper Tolga Akkuş 23 Nisan için hazırladığı özel programında ÇITTA (Çukurova İnsan Tohum Toprak Atölyeleri) çocuklarını ağırladı. Merak edenler programın kaydına sayfadaki linkten ulaşabilir. Kültürhane'nin kurucularından Galip Deniz Altınay'ın hanemize dair yazdığı satırlar hasretimizi kat kat artırdı. Bu nedenle Mayıs Menüümüze 'Özledik' sayısı dedik. Yan yana göz göze buluşup sohbet ettiğimiz, menümüzün masalarımızla kavuşacağı, tüm dünya işçilerinin ortak bayramı olan 1 Mayıs da dahil bayramların hepsini sokaklarda kutlayabileceğimiz umutlu günlerin bir an önce gelmesi dileğiyle... Şu dönemde evinde değil hayatın devamını sağlayan pek çok alanda çalışmak zorunda kalanlar başta olmak üzere tüm emekçilere selamlarımızla...

Aysun Koç Aydoğan

KÜLTÜR HANE'DEN KISA KISA

Haberlerin başlıklarına tıklayarak etkinlik videosunu izleyebilir, yazıdaki tarihe tıklayarak web sitemizden konu ile ilgili yazıya ulaşabilirsiniz.

KORONA GÜNLERİNDE AMERİKAN SEÇİMLERİ

Kültürhane Mesafeler Ötesi Sohbetler'in ilkinde Atlantik ötesine bağlanarak, iktisatçı Selim Çakmaklı'dan hem salgının ekonomi üzerine etkilerini hem de devam eden Amerikan başkanlık seçimlerini konuştuk. Korona virüsün yayılması ile tüm dünya ekonomilerinde öncelikle bir kamu sağlığı ve daha sonra da bir ekonomik durgunluğun tetiklendiğini anlatan Çakmaklı, Amerikan seçim sisteminde ekonomik faktörlerin önemini vurguladı.

(20 Mart 2020)

SOLUK MAVİ NOKTADA ORTAKLAŞMA ZAMANI

Kültürhane Mesafeler Ötesi Sohbetler'in bir yenisini komşu il Antalya'ya uzanarak gıda güvenliği konusunda birkaç kez Kültürhane'de ağırladığımız Bülent Şık ile gerçekleştirdik. Şık, gezegenin geçirdiği afetler silsilesini, sessiz salgınları ve bunların arka planındaki toplumsal, ekonomik düzeni anlattı. Tüm bu sorunların kişiselleştirme ve kişisel çözümlerle aşılabileceğine dair yanlış hatta tehlikeli telkinlerin yerine, ortaklaşmaya her geçen günden daha fazla ihtiyaç duyduğumuzu vurgulayan Şık, içinden geçtiğimiz bu süreçte alınan önlemleri, başvurulan yöntemleri yeniden masaya yatırdı.

(23 Mart 2020)

PANDEMİ KOŞULLARINDA ROMAN TOPLUMU

Normal şartlarda vahim ayrımcılıklara maruz kalan, büyük sosyo ekonomik güçlüklerle mücadele etmeye çalışan Romanların Korona virüs salgınında yaşadığı sıkıntıları bu halkın sorunlarını yakından takip eden, Roman toplumuyla ilgili politikalar üreten ve çalışmalar yapan Sıfır Ayrımcılık Derneği başkanı Elmas Arus ile konuştuk. İçinden geçtiğimiz sürecin, temel haklara erişimi kısıtlı olan kırılgan topluluklar için ne denli zor olduğunu anlatan Arus, bu toplumlar için özel politikalar üretilmesi gerektiğini vurguladı ve çeşitli çözüm önerilerinde bulundu. (16 Mart 2020)

KORONA GÜNLERİNE RUHSAL BAKIŞ: KAYGI

Yaşadığımız sıra dışı günlerin duygu durumlarımızda yarattığı değişiklikler ve onlarla baş etmek için yapabileceğimizi konuşmak üzere Aysun Koç Aydoğan, Psikolog Çağla Aykın Kuriş ile konuştu. "Psikoloji Sohbetleri" adı altında iki kez düzenlenen söyleşilerin ilkinde duygularımızı anlamlandırmanın ve psikolojik olarak iyi kalabilmenin yolları konuşuldu. İkincisinde ise kendimizi ve dünyayı bolca dinlediğimiz şu zamanlarda çok tanıdık olan bir duygu olan 'kayı' masaya yatırıldı. Psikolog Çağla Aykın Kuriş zor günler için duygularımıza ve kendimize rehber olacak bilgileri dinleyicilerle paylaştı. (31 Mart 2020)

YERELDE MUHABİR OLMAK, DÜN VE BUGÜN

Aysun Koç Aydoğan'ın hazırladığı Yerel Basın Söyleşileri fiziki olarak bir araya gelmek mümkün olmasa da online olarak gerçekleşmeye devam etti. Aydoğan, 1998 yılından bu yana Mersin'de muhabir ve köşe yazarı olarak mesleğini yapan gazeteci Abidin Yağmur ile dün bugüne Mersin'de gazetecilik üzerine bir sohbet gerçekleştirdi. Yağmur, Mersin yerel basınının tarihsel dinamiklerini, yerelde gazeteci olmanın getirdiklerini ve içinden geçtiğimiz zor günlerde çalışmak zorunda olan meslek gruplarından gazetecilerin yaşadıklarını anlattı.

(3 Nisan 2020)

ENGİN AKTUĞ İLE MÜZİĞİ ANLAMAK KLARNETİN HALLERİ, FLÜT

Mersin Oda Korosu şefi Engin Aktuğ, Müziği Anlamak serisini evden yaptığı yayınlarla sürdürüyor. Her programında müziğin başka bir alanını odağına alan Aktuğ evden gerçekleştirdiği bu programlarda flüt ve klarneti ele aldı. "Klarnetin Halleri" adlı programında orkestra çalgıları arasında ağaç nefesliler olarak bilinen klarneti ve inceliklerini anlatan Aktuğ, bir diğer programında, eski Çin'den antik Mısır'a, antik Yunan'dan Avrupa'ya uzun yollar kat eden, etkileyici sesi usta ellerde kendini keyifle dinleten flüt üzerine konuştu. (27 Mart 2020)

KÜLTÜR HANE'DEN KISA KISA

KIYAMET GÜNLERİNDE İDRAK VE UMUT

Kısa bir süre önce içinden geçtiğimiz bu sürece dair "Gerçek umut, gerçek çaresizlikten doğar. Ne kadar çaresizseniz o kadar umutlu olabilirsiniz" cümlelerini kaleme alan Güneşin Aydemir Mesafeler Ötesi Sohbetler'in konuğu oldu. Aydemir söyleşide, insanların çaresizliğin umuduyla ayağa kalkma ihtimalini, bu virüs sayesinde artan idrak kabiliyeti ışığında yeniden ele aldı.

(2 Nisan 2020)

FİZİKİ MESAFEDEN SOSYAL DAYANIŞMAYA: ZOR ZAMANLARDA ÖRGÜTLENME

Uzun yıllar ekolojik sorunlar üzerine kafa yoran, organik gıda üretimi ve gıda toplulukları üzerine büyük emekler veren bir hekim olan Serdar İskit, Kültürhane Ekoloji Sohbetleri'ne konuk oldu. İskit, yaşadığımız döneme dair değerlendirmelerini, önerilerini ve tam da bugünlerde ihtiyaç duyduğumuz dayanışma biçimleri üzerine düşüncelerini izleyenlerle paylaştı.

(4 Nisan 2020)

RESİM OKUMALARI: VAKA-İ NAMESİZ MEKANLAR

Veli Mert bir süredir Kültürhane'nin duvarlarını süsleyen Vaka-i Namesiz Mekanlar başlıklı çalışmalarını ve Sezan ve Eros adlı eserini Resim Okumaları serisi ile izleyicilerle buluşturdu. Mert, Jan Van Eyck'ın Arnofini Düğünü ve Marat'ın Ölümü adlı eserlerini tanıtarak resim sanatında zaman ve an kavramlarını tartışmaya açtı.

(10 Nisan 2020)

UNUTAN HAFIZALARIN PANZEHİRİ HAFIZA-İ ŞEHİR

Ulaş Bayraktar

Kültürhane olarak hemşehriliğin önemli bir bileşeni olarak gördüğümüz kent belleğini açıldığımızdan beri farklı etkinliklerle tazelemeye, paylaşmaya, belgelemeye çalışıyoruz. Bu çabalarımızın son halkasında Hafıza-i Şehir buluşmalarının bir çıktısı olarak Çamlıbel Yürüyüş Haritası'nı yayınladık.

Meşhur deyiştir: "Hafız-i beşir, nisyan ile maluldür" yani insan hafızası unutmakla sakattir. İnsan bugünle baş etmek için belki de dünü farklı hatırlamayı seçer. Toplumsal tarih ve belleğin oluşması insanların hafızalarının ötesinde kaynak ve referanslara ihtiyaç duyar.

Kentler yapılan, sokakları, kamusal ve doğal alanları ile beşirin hafızasının aksine bir topluluğun kolektif tarihine dair çok kıymetli anıları ve bilgileri saklar.

Kültürhane olarak hemşehriliğin önemli bir bileşeni olarak gördüğümüz kent belleğini açıldığımızdan beri farklı etkinliklerle tazelemeye, paylaşmaya, belgelemeye çalışıyoruz. Mersin'e dair eserleri topladığımız Mersin kitaplığımız, Mersin Müşterekleri, Kent Sohbetleri ve Hemşehrilerin Hikayesi başlıklarında düzenlediğimiz buluşmalarla buna yönelik etkinlikleri eksik etmemeye özen gösterdik.

Bu çabalarımızın son halkasını da Maya Derneği'yle işbirliği içinde Sivil Toplum Geliştirme Merkezi'nin desteği ile gerçekleştirdiğimiz Hafıza-i Şehir buluşmaları, eğitimleri, gezileri ve nihayet Çamlıbel Yürüyüş Haritası oldu.

Mehmet Atlı, Umut Azak ve Asena Günel'in sunuşlarının ardından wikipedia ve haritalama eğitimleri düzenledik. İlk düşüncemiz Kiremit Mahallesi'nde yaptığımız yürüyüşü haritalamaktı. Fakat daha sonra Mekanda Adalet Derneği ile birlikte Çamlıbel'de gerçekleştirdiğimiz yürüyüşün haritasını yapma fikri daha ağır bastı.

Bu yürüyüş sırasında Sayın İrfan Tümer'in açıklama yaptığı noktaları duraklara dönüştürerek, haritaya işledik. Böylece balıkçı banyosundan eski stadyum alanına kadar giden bir güzergâh ortaya çıktı.

Yürüyüş duraklarına dair bilgiler üç farklı şekilde ulaşılabilir halde. Öncelikle ilk olarak basılı bir yürüyüş haritamız var artık. Mekanda Adalet Derneği bu yürüyüşün filmi çekip yayınladığı için internet üzerinden izlenebiliyor. Son olarak haritada yer verdiğimiz karekodlar ilgili nokta hakkında bilgiye sesli olarak ulaşmanızı mümkün kılıyor. Hatta bu bilgiler Türkçenin yanı sıra Arapça, Kürtçe ve İngilizce'ye de çevrilip paylaşıldığı için anadili farklı olan hemşehrilerimizin ya da ziyaretçilerimizin de kolaylıkla dinleyebilmesini sağladık.

Böylece arzu ederseniz siz de artık mazide bir yolculuğa çıkıp Rickardlar, Şaşatiler, Eliyeşiller, Sıdalılar, Miskaviler, Christmanların evlerine misafir olabilir; Olimpiyat Kıraathanesi'nin, Can Can Lokantası'nın, Emirgan Çay Bahçesi'nin, Belediye Gazinosu'nun, MİY Lokali'nin, Akkahve'nin ev sahipliği yaptığı muhabbetleri düşünün, dostlukları, aşkları hayal edebilirsiniz.

Ezcümle, bir harita var artık, sevdiğimiz Mersin'i daha çok sevmenizi sağlayacak, bildiğimiz Mersin'i daha iyi tanıtacak.

O yüzden şimdilik evde kalıyoruz ama dışarı çıkınca Çamlıbel'e doğru yürümek istersiniz elbet. Yürüyüşten önce Hanemize bir uğrayıp haritanızı almayı ihmal etmezsiniz artık.

KENTTEN YAYLAYA, KIŞTAN YAZA: MERSİN'DE SİNEMANIN TARİHİ

Mithat Fabian Sözmen

Yumuktepe Kent Sohbetleri, izolasyon koşullarındaki ilk programını Aydın Sevim'le Mersin sinemaları üzerine yaptı. Mersin'in sosyal yaşantısına dair araştırmalar yapan Aydın Sevim, Cumhuriyet öncesi dönemden başlayarak yazlık ve yayla sinemaları dahil olmak üzere Mersin'deki sinemaların tarihine ve onların kent yaşamındaki rolüne dair bilgiler verdi.

Mersin'de Cumhuriyet öncesi Cinema Pathe adlı gayrimüslimlerce işletilen bir sinemanın varlığı biliniyordu ancak bu sinemanın ne zaman açıldığı meçhuldü. Sevim, ABD merkezli Levant dergisinde ulaştığı bilginin kendisini 1913 yılına götürdüğünü söyledi. Sevim, Millet Bahçesi'nin olduğu yerde kurulan yazlık Cinema Pathe'nin Torosyan Kardeşler tarafından işletildiğini, sinemanın yanı sıra tiyatro olarak da işlev gördüğünü belirtti.

Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet döneminde ise 1922'de Türk Ocağı bünyesinde kurulan Ocak Sineması'nın önemine değinen Sevim, kentin ilk kapalı salon sineması olan ve Himaye-i Etfal (Çocuk Esirgeme Kurumu) mülkündeki bu sinemanın daha sonra Halk Sineması adını aldığını, Mustafa Kemal Atatürk'ün 1925'te burada sinema izlediğine dair bilgiler olduğunu aktardı.

Sevim, Halk Sineması'nın bir süre sonra yıkıldığını yerine sebze hali yapıldığını daha sonra ise yeniden Kurum Sineması adıyla açıldığını sözlerine ekledi. Sevim, bu yıllarda sinemanın daha çok bir kültür, buluşma ve sanat merkezi olarak düşünülmesi gerektiğini belirtti.

Sevim daha sonra Mersin'de 1937-1938 yıllarında yaptırılan Güneş Sineması'na dair bilgiler verdi. Programın izleyici ve konuklarından İrfan Tümer de Güneş Sineması'nın Sursok ailesine ait arazide Mithat Toroğlu, Yakup Ersoy ve Jozef Dakkak'ın ortaklığıyla açıldığını söyledi.

1946'da Vali Tevfik Sırmı döneminde Kültür Merkezi'nde açılan Halkevi Sineması'na dair konuşan konuklardan Vahap Kokulu, buranın 600-700 kişi kapasiteli, balkonlu, localı modern bir sinema olduğunu söyledi.

Türkiye'de sinemanın altın çağına girdiği 1960'lara gelene kadar Mersin'de bu iki kapalı sinema faaliyetliydi. 1960'ta Gediz Sineması, 1965'te Kemer Sineması açıldı.

YAZLIK SİNEMALAR

Mersin, sıcak ikliminin de etkisiyle yazlık ve yayla sinema geleneğinin kuvvetli olduğu bir kentti. İlk yazlık sinema 1930'lu yıllarda bugün Abdülkadir Perşembe Okulu'nun bulunduğu yerde açılan Zafer Sineması'ydı.

Vahap Kokulu, kent merkezinden Pozcu Mahallesi'ne kadar uzanan yazlık sinemaların aynı zamanda makinisti, biletçisi, gazozcusu, akışçısı, her filmde yaklaşık 200 biletli seyircisiyle büyük bir ticari yapı oluşturduğuna dikkat çekti.

SİNEMA ÇERÇİLERİ

Havalar ısınca yaylaya çıkan Mersinlilerin imdadına kahvelerde kurulan gezici sinemalar yetişiyordu. Aydın Sevim, 1947'den sonra ABD ve Halkevleri'nin iş birliğiyle Toros dağ köylerini gezici sinema gösterimleri yapan "Sinema Çerçileri"ne de değindi.

MERSİN'DEN DÜNYAYA UZANAN BİR KISA FİLMDEYİZ

Mehmet Oktay Buğa

Çekimlerini Mersin'de tamamlayan "Sessiz İnsanlar" adlı kısa filmin yönetmeni Makbule Tuğba Demirkale youtube kanalımıza konuk oldu

Kısa Film Sohbetleri'nin ilk bölümünde; çekimlerini Mersin'de tamamlayan, ulusal ve uluslararası birçok festivalde boy gösteren "Sessiz İnsanlar" filminin yönetmeni Makbule Tuğba Demirkale ile söyleştik. Söyleşi malum pandemi günlerinden dolayı zoom bağlantısı ile gerçekleşse de ortaya çok keyif aldığımız bir sohbet çıktı. Bizim keyif aldığımız kadar sizlerin de keyif alması dileğiyle.

Filmi izlerken dikkatimi çeken ilk şey filmin içindeki mekân geçişlerinde oluşan keskin farklılıklardı. Bu durum hikâyenin yaratım süreci boyunca aklında olan bir fikir miydi?

Ben filmin senaryosunu yazarken bir yandan da filmi nerede çekeceğimi düşünüyordum açıkçası. Çekim yaptığımız alan kullanılmayan bir sit alanı aslında. Geçmişte de çok vakit geçirdiğim bir mekândı orası. O yüzden mekânda neler yapabileceğime çok hâkimdim. Senaryo sürecinde sahneleri kaleme alırken de her planı, mekânı düşünerek yazdım.

Peki, tam olarak neresi burası Mersin'in hangi bölgesi?

Kızkalesi'ne gelmeden eski Mersinliler daha iyi bilir. Eskiden yazlık olarak kullanılan bir yer. Ancak çevresi sit alanı ilan edildiği için terk edilmiş bir vaziyette. Biz de filmi burada tek mekânda çektik.

Çoğu öğrenci filmlerinde karşılaştığımız, kostüm ve sanat alanındaki aksamalar bu filmde başarılı bir şekilde kotarılmış. Bu süreçte neler yaptınız?

İlk filmim Döngü'de kendime bir söz vermiştim. "Evet, görüntü de önemli teknik de ama bu sefer sanat ve kostüm alanına da çok kafa yoracağım." demiştim. Bunu elimizden geldiğince başarmaya çalıştık. Tabi ilk başta para meselesi devreye girdiği için alternatifler yaratmaya çalıştık. Kostümde ise çeşitli provalar yaptık. Ömek veriyorum: Karakterim deniz manzarasına bakarken daha renkli kostümleri tercih ettim. Kontrast yaratması açısından.

Peki, son sahnede çalan müzik... Müzik tercihin hakkında bilgi verir misin bizlere?

Elbette. Ben daha önce yaratılmış müzikleri filmde kullanma taraftan değilim pek. Filmin o sahnesinde kullanırsam izleyen kişiyi başka bir deneyimine götürür diye çekinirim. Bu nedenle bir müzik besteledik. Konservatuvardan bir arkadaşım vardı. Hem onun yeteneği hem yönlendirmelerle böyle bir kompozisyon çıktı ortaya.

Tuğba konuk olduğun için çok teşekkür ederim. Umarım bu günler de biter ve gelecekte de projelerin hakkında konuşuruz.

Teşekkürler. Umarım. Görüşmek üzere...

BÜYÜK ANALİZLER YERİNE, BASİT SORULARLA... SALGINI İNSANLIĞIMIZI KAYBETMEDEN ATLATMAK

Burçak Görel

<https://youtu.be/vnkf50BmBs8>

Funda Başaran, "Korona virüs sağlığımızdan öte insanlığımıza ve toplumsal düzenimize nasıl bir etik tehdit oluşturuyor?" sorusunu, büyük analizlere girmeden, basit sorularla ve ilk gözlemlerle yanıtladı.

Salgın sebebiyle sosyal yaşantımızın tümüyle kesintiye uğradığı bu günlerde, Kültürhane de bir araya gelerek düzenlediği etkinliklere ara verdi ve bu olağanüstü duruma uyum sağladı. Ancak bu zorlu uzaklaşmanın en makul halinin sosyal beraberlik, fiziki mesafelenme ile sağlanabiliyor oluşu mesafeleri aşan sohbetlerin zeminini oluşturdu, önemini açığa çıkarttı.

Bu sohbetlerden birini Ulaş Bayraktar, "Mesafeler Ötesi Buluşmalar" programıyla bağlandığı İletişim Bilimci Funda Başaran ile gerçekleştirdi. Sohbet, "Korona virüs sağlığımızdan öte insanlığımıza ve toplumsal düzenimize nasıl bir etik tehdit oluşturuyor?" sorusunu, büyük analizlere girmeden, basit sorularla ve ilk gözlemlerle yanıtladı.

"Biz tüm bu olanlardan sonra nasıl bir toplumda yaşamak istiyoruz?"

Çoğu insanın tüm bu panik ve pandemi koşullarının etkisiyle ortaya savurduğu büyük analizler, önemli teoriler, cevaplanması gereken büyük soru ve sorunların aksine önemli bir soru soruyor Funda Başaran: "Biz tüm bu olanlardan sonra nasıl bir toplumda yaşamak istiyoruz?" Üstesinden gelmekte çok zorlanılan, ama herkesin aynı zamanda başka başka zorluklarla da baş etmesi gereken bu tuhaf zamanlarda insanları nasıl bir dünya istediğimiz konusunda düşünmeye ve dönemin ihtiyacı olan dayanışma ve direniş biçimlerini, yollarını geliştirmek ve genişletmeye çağırıyor.

Ortaya atılan büyük analizler üzerinde toplumsal olarak tüm dünya uzlaşsa dahi, bu durumun yarına dair nasıl bir sonuç yaratacağının bilinmediğine dikkat çekiyor Başaran. Neyin içinden geçtiğimizi bilmiyoruz ve neyle karşı karşıya kalacağımız üzerine düşünmüyoruz. Bilim dahil olmak üzere birçok alan önemli tespitler ve analizler ortaya koyuyor ama hiçbiri gerçekten nasıl bir toplumsal gelecek istediğimizi söylemiyor.

Funda Başaran, babasının dile getirdiği "Şu işin içinden insanlığımızı kaybetmeden çıkabilsek..." isteğini ancak "basit sorular sorarak" hayata geçirebileceğimizi söylüyor. Yaşlılarını ölüme terk eden bir toplum tüm bunlar bittiğinde nasıl bir toplum olacak? Etik krizler, kara borsalar, arkasından gelen stokçuluk... Agamben'in Clarifications yazısında sorduğu, "Sadece ve sadece hayatta kalma arzusuyla kendini devam ettiren bir toplum nasıl bir toplum olur?" sorusunu hatırlatıyor Başaran ve yeniden soruyor; "Bundan sonra sadece hayatta kalmak üzere mi devam edeceğiz; yoksa gerçekten yeni bir hayat yeni bir yaşam kurabilecek miyiz?"

"En güçlü olan değil, en dayanışmacı olanın hayatta kalabileceği bir dönem"

Sohbetin üzerinde durduğu basit sorular, dayanışma ve iş birliği taleplerinin önemini içeren cevaplara çıkıyor. Birbirimize sokağa çıkmama çağrısı yaparken, bu dönemin karşılıklı yardımlaşma ve işbirliği gerektiren, en güçlü olan değil en dayanışmacı ve işbirliği içinde olanın hayatta kalabileceği bir dönem olduğu ortaya konuyor. Bu pratik de direnmek ile direngelik arasındaki farkın içselleştirilmesine bağlıyor. Ulaş Bayraktar'ın sözleriyle "Bir şeye karşı değil, daha iyi bir yaşam, dostluk, ilişki, insanlık için bir araya gelmek; bir şeye karşı kendimizi korumak için değil de bir şeye ilişmek için hareket etmek. İradenin umudu dediğimiz; umudu inşa etmek umudu var etmek gerekiyor sanırım."

Söyleşide konusu geçen ve bu sohbeti aydınlatan yazı için;

<https://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2020/03/20/birbirimize-soka-ga-cikmama-cagrasi-yaparken/>

TARİHTE BU AY / MAYIS

1 Mayıs 1920

Mersin Müdafaa-i Hukuk Heyeti kuruldu.

6 Mayıs 1922

Kırmızı beyaz formalı Turan Spor kuruldu.

16 Mayıs 1929

İstasyondan batıya doğru 25 metre genişlikte Kurtuluş Caddesi (şimdi İstiklal Caddesi) için istimlak edilen binaların yıkıtılmasına başlandı.

10 Mayıs 1939

Merkez Bankası binası yapımı tamamlandı.

19 Mayıs 1945

Tüccar Kulübü binası açıldı.

Mayıs 1949

Mersin İdman Yurdu bölge şampiyonu oldu. Türkiye Şampiyonası'nda Göztepe'yi yenerek 3. oldu.

2 Mayıs 1967

Çukurova fabrikasında gece çıkan ve ertesi gün öğleye kadar süren yangında un tesisleri yandı.

18 Mayıs 1969

Atatürk Parkı açıldı.

21 Mayıs 1969

Anadolu Cam AŞ kuruldu.

15 Mayıs 1987

Anıtlar Yüksek Kurulu kararından sonra Azak Han'ın büyük bölümü çöktü, sökülmesine başlandı.

Mayıs 1989

İçel Sanat Kulübü kuruldu.

Mayıs 2001

Paris Düğün Salonu asma katı çöktü, 17 yaralı.

12 Mayıs 2007

Mersin Limanı, Mersin International Port AŞ olarak faaliyetini sürdüreceği Türk-Singapur ortaklığında PSA-Akfen'e devredildi.

Mithat Fabian Sözmen

31 yıl önce Mersin'e "merhaba" diyen ve büyük bir boşluğu kapatarak kentin kültür-sanat alanındaki lokomotifini olan İçel Sanat Kulübü'nü kurucusu Semih Vural'la konuştuk.

"Eski Mersin'i sahiplenmek üzere yola çıktık. Geniş bir hayalimiz yoktu. Amacımız eski bir Mersin evinin serin mekânlarında Mersinlilerle buluşup bir kahve içmekti."

Mersin'de kültür-sanat faaliyetlerinin son 100 yıldaki seyrine baktığımızda dikkati çeken lokomotif kurumlar, mekânlar vardır. Hepsisi kaçınılmaz olarak içinden geçilen siyasi dönemin özellikleriyle şekillenmiştir, birbirlerinden bağımsızlardır ama Mersin'e olan bağ(ım)lılıkları kaderlerini kesiştirir. Bu anlamda Mersin Halkevi, Akkahve ve İçel Sanat Kulübü'nü, birbirlerinden ayıran pek çok özelliğin yanı sıra kendilerinden önce başlayan tarihsel bir sürekliliğin parçaları olarak görebiliriz.

Halkevi-Akkahve mirası

Mersin Halkevi, bir devlet yapılanması olarak "tepeden inme emiri" olmanın ötesine geçmesini kentlilerin teveccühüne, kültür-sanat merakına borçludur. Başka bir deyişle ortada siyasi bir tahayyül ve onu ete kemiğe büründüren sanatçılar, bürokratlar, siviller vardır.

1940'ların sonundan itibaren Akkahve'yi Akkahve yapan, yani onu kentin ruhunu besleyen, sanatçıların bir uğrak mekânına dönüştüren iklimde bunun payı vardır. Halkevleri'nin 1951'de kapatılma-

İÇEL SANAT KULÜBÜ: MERSİNLİLERİ BİR ARAYA GETİREN ÇATI

sından sonra ise makinist kabinine Akkahve geçivermiştir çünkü ortada Halkevleri'ni ikame edecek bir yapı yoktur. 1960 sonrası Akkahve'nin Güzel Sanatlar Galerisi'ne çevrilmesi de döneme uygundur ama tüm bu siyasi müdahaleler Mersin'in ne kadar hayırna olmuştur? Nitekim 1960 sonrası Mersin büyüdü, ticareti, sanayisi gelişti ama kültür-sanat ortamı da bir o kadar tekdüzeleşti.

Fazıl Tütüner, 'İçel Sanat Kulübü' başlıklı yazısında bu dönemi şöyle tanımlıyor: "Yetmişli yıllarda fakat, insanlar bir zamanların o görkemli, artık terk edilmiş ve on yıllardır sahnesinde hiçbir etkinliğin gerçekleşmediği eski Halkevi'nin, eski Akkahve'nin önünden geçerken geçmişinde sanata ev sahipliği yapmış olan bu kentten, sanatın göç etmiş olmasından hüznü duyuyorlardı."

Tam da bu dönemde, 1976'da Mersin'e gelen Semih Vural, kendisiyle İçel Sanat Kulübü'nün 31. kuruluş yıl dönümü vesilesiyle yaptığımız sohbette kültür-sanat alanında esas boşluğun 1980 darbesi sonrası, demeklerin kapatılmasıyla gerçekleştiğini belirtiyor. Tabii darbe ortamının pek çok yan etkisi var ve ülke genelinde durgunluk, silkinme, toparlanma süreci 7-8 yılı buluyor. İçel Sanat Kulübü'nün kuruluşunu hazırlayan etkinlikler de bu süreçte filizleniyor.

Bu noktada sözü Semih Vural'a bırakalım: "1988 yılına gelindiğinde bir sanat platformu sayılabilecek 'Eski Mersin Yapıları' çatısı altında çeşitli etkinlikler gerçekleştirildi. Tiyatro çalışmaları, sergiler, dinletiler, söyleşiler yapıldı. İçel Sanat Kulübü'nün kurulması yalnız ve tek değildir. Mersin Kültür Merkezi Derneği, Tenis Kulübü, Deniz Ticaret Odası'nın kuruluşu da aşağı yukarı aynı tarihlerde gerçekleşir."

Mersinlinin kültür-sanat ısrarı

İçel Sanat Kulübü bu yönüyle darbeye üzerine geçirilen elbiseye sığmayan kitlelerin itirazlarından biridir. Hakiki, kökü sağlam bir

tepki. Zaten öyle olmasa bu kadar başarılı, etkili olamazdı. Semih Vural, İSK'nin Mersinlileri bir araya getiren bir çatı oluşturduğunu, bu yönüyle Halkevleri ve Akkahve'nin üstlendiği rolü devam ettirdiğini söylüyor ve bu devamlılığı mümkün kılan sırrı da açıklıyor: "Her üç oluşumun yapıları farklı idi. Ama tabandaki Mersinlinin kültürel ve sanatsal alanda yapılan etkinliklere katılması, benimsemesi önemli görülmelidir... Mersinlilerin içindeki kültür-sanat isteği olmasaydı bu süreç işleyebilir miydi?"

"Sanatçı birliği"nin ötesinde...

İçel Sanat Kulübü'nün en özgün yanlarından biri sadece bir sanatçı birliği olmaması. Hayatın başka alanlarından, farklı mesleklerden, siyasi görüşlerden gelen kentlilerin yükü omuzladığı; herkese açık doğa ve kültür gezileri düzenleyen, felsefeden arkeolojiye geniş yelpazesine kentin tüm kurumlarıyla ortak etkinlikler gerçekleştiren, öncülük ediyorsa da önde değil herkesin yanında yürüyen bir hemşehri...

İSK'nin "kentle buluşan ortak sinerjisi" ortaya kentlilik kültüründen yayıncılığa önemli bir gelenek çıkardı. İçel Sanat Kulübü Bülteni sadece şehrin gündemini değil tarihini, arşivini aydınlatan bir dergi olurken bu doğal süreç Mersin'e pek çok yeni yazar kazandırdı. 2000'li yıllar, kurumun iki binasının da ellerinden alınmasıyla daha durağan yıllardı. Ancak Vural, "sanat ve kültür hareketinin her şeye rağmen devam edeceğini, yeni yönetim kurulunun pek çok projesinin olduğunu, yeni sezonda İSK'nin yeniden kentle buluşmaya hazırlandığını" söylüyor.

Şu COVID-19 salgını izolasyon günlerindeyse benim aklım yazının başında Semih Vural'dan alıntıladığımız cümlede. Sahi, -artık geriye pek eski Mersin evi kalmadı ama- Mersinlilerle buluşup bir kahve içmek, çok güzel olmaz mıydı?

Özlediğimiz Lezzetler

Atıştırma Alışkanlıkları

- Kaşarlı tost..... 9₺
- Beyaz Peynirli Tost..... 9₺
- 3 Peynirli Tost..... 10₺
- Karışık Tost..... 12₺
- Peynirli Soğuk Sandviç..... 12₺
- Peynirli/Jambonlu Soğuk Sandviç..... 13₺
- İçli Köfte (Adet)..... 3₺
- Sarma (8 Adet)..... 10₺
- Makarnalar..... 16₺
- Domatesli Makarna..... 16₺
- Kremalı Makarna..... 16₺
- Güne Özel..... 16₺

Tuzlular

- Günün Böreği..... 8₺
- Poğaç (Adet)..... 2,5₺
- Kurabiye (Adet)..... 2,5₺

Salatalar

- Akdeniz..... 17₺
- Ton Balıklı..... 22₺
- Hellim Peynirli..... 22₺
- Kinoa Salatası..... 22₺

Tatlılar

- Mozaik Pasta..... 12₺
- Tiramisu..... 12₺
- Cheesecake..... 15₺
- Günün Keki..... 10₺
- Magnolia..... 12₺

Soğuk İçecekler

- Menta Gazoz..... 5₺
- Limonata..... 13₺
- Reyhan Şerbeti..... 9₺
- Smoothie..... 13₺
- Muzlu Süt..... 12₺
- Sade Soda..... 4₺
- Meyveli Soda..... 5₺
- Churchill..... 6₺
- Su..... 2₺

Sıcak İçecekler

- Sahlep..... 13₺
- Sıcak Çikolata..... 13₺
- Ballı Tarçınlı Süt..... 13₺

Kahveler

- Türk Kahvesi..... 8₺ - 12₺
- Demleme Kahve..... 10₺
- Zapatista Kahve..... 10₺
- Americano..... 9₺
- Espresso..... 8₺
- Cappuccino..... 12₺
- Caffe Latte..... 12₺
- Latte Macchiato..... 12₺
- Buzlu Kahve..... 13₺

Çaylar

- Hopa Çay..... 3₺ - 6₺
- Bitki Çayları..... 10₺
- Ada Çayı..... 10₺
- Ihlamur..... 10₺
- Yeşil Çay..... 10₺
- Kış Çayı..... 10₺

1 gün önceden sipariş verdiğinizde kurabiye, kek ve pasta siparişlerinizi seve seve hazırlarız.

EL EL EPELEK ELDEN ÇIKAN TOPALAK

Alper Tolga Akkuş

İstedik ki oyunları ve daha fazlasını zihnimizin tavan aralarına kaldırdığımız yerlerinden çıkaralım, tozunu pasını silelim ve önce hafızalarımızda canlandırıp ardından hayatlarımıza katmaya çalışalım.

Çocuk oyunları, çocukken oynadığımız oyunlar; el ele, gönül gönüle, hep birlikte. Bir varmış bir yokmuş. Henüz dünyada cep telefonu, laptop ve play station yokmuş. İnternetin adı bile bilinmez, plastik top pek azımızda bulunurken, meşin yuvarlak ise sadece rüyalarımızda gezinirmiş. Toplu ya da topsuz, saymaya kalksak iki elimizin parmakları yetmez oyunumuz varmış.

Mahallelerde oyun dönemleri de olmuş bir moda gibi gelip geçen. Kukalı Saklambaç Dönemi, Dayan Dayan dönemi, Japon Kale Dönemi, 9 Aylık Dönemi, Plastik Boru ile Kağıttan Ok Fırlatma Dönemi, Misket Dönemi, Gazoz Kapağı Dönemi, Futbolcu Kartları Dönemi vs. vs.

Evde ya da sokakta sıkılmak hiç bilmediğimiz, semtimize pek nadir uğrayan şeylermiş.

Arsalar varmış o zamanlar. Her boşluğa bir apartman, ondan arta kalana otopark yapalım zihniyeti nadir görülen talihsizliklerdenmiş. Bir kahvaltı sonrası sokağa çıktığımızı bilirmişiz, bir de karnımız acıkır ya da susar isek eve döndüğümüzü. Arada kalan zaman bizim, biz çocukların, hür iradelerimizle canımızın çektiğince oyunlarla hüküm süren gönül zenginlerin imiş.

Hangi oyunlar vardı sahi? Tek tek sayabilir miyiz şimdi onları bir çırpıda? Hadi, saydık diyelim; peki kuralını, kaidelerini, oyunun tüm

süreçlerini hadi dendiğinde ne kadar hatırlayabiliriz?

“El el epelek, elden çıkan topalak..” dedikten sonra ne diyorduk?

“Portakalı soydum, başucuma koydum, ben bir yalan uydurdum, duma duma dum, kırmızı mum..” diye başlıyordu ama gerisi nasıl geliyordu?

“Yağ satarım, Bal satarım” oynarken ebe olmayanlar yere bağdaş kurup oturuyorlardı, ebe ise ayakta ve oturanların arkasında bir oraya bir buraya doğru mendili ile gezinirken tekerlemesini söylüyordu, orası tamam, ama ya sonrası nasıldı?

İstedik ki tüm bu oyunları ve daha fazlasını bir zamanlar zihnimizin tavan aralarına kaldırdığımız yerlerinden çıkaralım, tozunu pasını silelim ve önce hafızalarımızda canlandırıp ardından hayatlarımıza katmaya çalışalım. Hem de bu sayede birlikte oynamanın, adrenalinin, doyusya eğlenmenin keyifli heyecanını günümüz Z kuşağı çocukları ile de buluşturabilelim.

4 Nisan’da Çelik Çomak ile başlayan programda şimdiye kadar Çivi Futbolu, Sek Sek ve İp Atlama’yı konuşma imkanımız oldu. 23 Nisan Özel programında ise Mersin’in ekoloji inisiyatifi ve gıda topluluğu ÇITTA (Çukurova İnsan Tohum Toprak Atölyeleri) üyesi çocukları konuk etme şansımız oldu. Hepinizi oyunumuza katılmaya bekliyoruz.

PANDEMİ GÖLGESİNDE KADINLAR

Burçak Görel

Koronavirüs önlemleri kapsamında evde kalmanın kadınlar, çocuklar ve LGBTİ+’lar için yarattığı şiddet sarmalına bir de İnfaz Yasası ile salıverilen cinsel istismar ve kadına yönelik şiddet faileri eklendi. Artan kadına yönelik şiddeti Mor Çatı Gönüllüsü Hale Çelebi ile, Yeni İnfaz Yasasının kadınlar için ne ifade ettiğini ise Avukat Ezgi Özkan’la konuştuk.

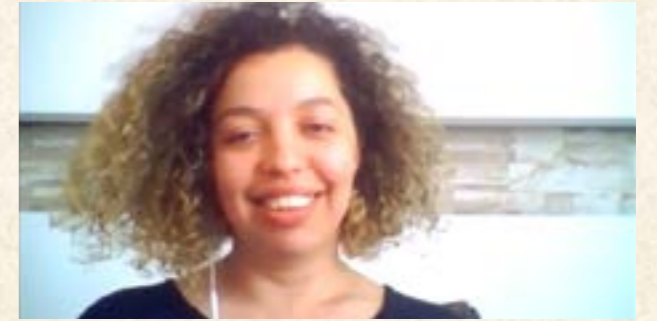

<https://youtu.be/MRfjMu0ghgY>

#Evdekal mak Kadınları Şiddetten Koruyor mu?

Türkiye’de kadına yönelik şiddetin en fazla görüldüğü yer evler. İstatistiklere göre kadınlar en çok evlerinin içinde, yakınları tarafından öldürülüyor. Bu nedenle Korona virüs nedeniyle evlerde kalma kuralının getirildiği bu dönemde artan kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri ayrı bir önem arz ediyor.

Mor Çatı Gönüllüsü Hale Çelebi’nin aktarımına göre kadınlar genelde Mor Çatı’yı şiddet uygulayan eşleri veya yakınları evde olmadığı zaman arayabiliyor, destek isteyebiliyorlar. Dolayısıyla şiddet failiyle baş başa kalan kadınlar destek mekanizmalarına ulaşamıyor. 6284 sayılı kanunun uygulamasının korona virüs koşullarına göre uyarlanıp alınan tedbirlerin ve belirlenen ihlallerin önüne geçecek hamlelerin planlanması gerektiğine dikkat çeken Çelebi, kadınların desteklere ulaşması konusunda yaşanan yetersizliğin ortadan kaldırılması gerektiğini söyledi. Pandemi önlemleri kapsamında uygulamaya alınması gereken Acil Önlem Planı’na değinen Çelebi öncelikli olarak kadınlara destek sağlayacak Sosyal Hizmet Kriz Merkezlerinin oluşturulması gerektiğini söyledi. Çelebi’ye göre şiddet ve şiddet tehdidi durumunda kadınlar için destek ve danışma mekanizmalarının 7/24 aksamadan çalışması özellikle ALO 183’ün kadınlar için bir acil yardım hattına dönüştürülmesi alınabilecek önlemlerin başında geliyor.

<https://youtu.be/Nxyc3F3Wko8>

Yeni İnfaz Yasası Kadınlar İçin Ne Demek?

Uzun tartışmalar sonrası yürürlüğe giren yeni İnfaz Yasası, bazı suçların infaz sürelerinde indirim giden kalıcı düzenlemelerin yanı sıra, koronavirüs salgını nedeniyle –siyasi mahkumlar hariç tutularak– mahkumların kapalı cezaevlerinden açık cezaevlerine geçişine ve açık cezaevlerinden de “izin” adı altında tahliyesine imkân veren geçici düzenlemeler barındırıyor. İnfaz yasası ile beraber kadınlar kendilerine şiddet uygulayan erkeklerle karşı karşıya gelme tehlikesi altında.

Avukat Ezgi Özkan öncelikle bu yasanın İnfazda eşitlik talebini karşılamadığına dikkat çekti. Özkan’ın aktarımına göre yetkililer söz konusu infaz yasasında “kadınlara yönelik şiddet” suçlarının kapsam dışında bırakıldığını ifade ediyor. Ancak Türk Ceza Kanunu’nda “kadınlara yönelik şiddet suçu” olarak tanımlı bir suç biçimi bulunmuyor. Dolayısıyla bu kanun teklifinin kadınlara yönelik şiddeti kapsam dışı bıraktığı, iddiası muğlak ve yasal temellere oturmuyor. Tüm bu sebepler ve daha fazlası düşünüldüğünde yeni infaz yasasının kadınların yaşamlarına kast edecek “örtülü bir af” sayılabileceğinin altını çizen Özkan, alınacak tedbirler konusunda başta yerel yönetimler olmak üzere ilgili örgüt, STK, kurum ve kuruluşlara önemli görevler düşeceğini belirtti.

BİR AVUÇ TOPRAĞIN BOLCA KİTABIN SESİYLE BOSTAN ÇOCUKLARINDAN SELAM

Melike Selin Durmaz Ekenler bostan_cocuklari

Zamanı geldiğinde hazır olmak için doğada, bostanda, şehirde, kitaplarda çok kıymetli deneyimler, hikayeler saklı çocuklar için. Birlikte çapalamaya var mısınız?

Başka bir zaman olsa, bu denli duyulanarak yazıyor olamazdım anlatacaklarımı.

Yaklaşık 5 senedir bir anaokulunda kurduğumuz bostanda ekoloji derslerini yürüten bir "bitki öğretmeni"yim, ama aslında öğretmen değilim. Çocuklar bana bu şekilde sesleniyorlar. Ve onları çok özledim. Şehirlerin orta yerinde bostanların kurulmasını hayal eden, tohumdan fideye, oradan çiçeğe ve sofraya uzanan yolculuğu çocuklarla paylaşmayı önceleyen bir kent araştırmacısıyım.

Tohumu ektiği yere suyu verince hemen bir şeylerin çıkmasını bekleyen ve meyve sebzelerin markette, manavda yetiştiğini düşünen çocukları izlerken hayli etkileniyordum. Neyse ki, zamanla ben de onları şaşırtmayı başarabildim. Minik bir tohumdan dünyanın en güzel pembesi koca bir turpun "nasıl çıktığı"na, yaprakları arasında saklanarak büyüyen karnabahara, naneleri okşadıklarında çıkan kokuya, marulu, rokayı, dereotunu bostandan koparıp doğrudan yemenin keyfine varınca hayret ettiler. Hele ki buğdayın ekmeğe, makamaya dönüşen yolculuğunu çok sevmişlerdi. Zamanla okul öncesi dönemde çocukların toprakla geçirdikleri bu deneyimin aslında çok basit bir etkileşime gebe olduğunu farkettim; "bağ kurmak". Bunun tersini yapmaksa sanırım geçirdiğimiz salgın döneminde çok kolay. Korkmak, negatif mesajlar vermek, ekofobiye neden olmak ve böylelikle bağı koparmak. Ne demek istediğimi

anlatan çok iyi bir kaynak var. "Ekofobiyi Aşmak" (1) adlı kitapta paylaşılan araştırmaları şöyle özetleyebiliriz; Çocukları, gençleri temas edemedikleri büyük çevre sorunlarının ortasına bıraktığınızda duyarsızlaşmaya, hissizleşmeye başlıyor ve umutsuzluğa kapılıyorlar zamanla. Ancak gündelik hayatlarının orta yerinde duran, dokunabildikleri, aynı yaşam alanını paylaşabildikleri varlıklara, süreçlere yönelik sorunları daha rahat gündemlerine alıyor, gözlemleyebildikleri oranda sorumluluk alıyorlar.

Peki ya bugünlerde daha da evlere kapanmış bir haldeyken ben ne yapabilirdim?

Kitaplar! Hem bostanda hem de evde faydalandığım, kızıma diye diye aslında kendime aldığım çocuk kitaplarıyla neler neler anlatılmaz ki? Bostanda ekip biçmeye, bu işi sevdirmeye, doğanın işaretlerini okumaya, döngüsünü anlamaya, kadim toprak ana masallarının günümüze ne çok haber gönderdiğine ve gıdanın evrelerine dair inceleyip beğendiğim çocuk kitaplarını paylaşma fikri aklıma geldi. "Bostan Çocukları" adında bir arşiv oluşturmak ve bunu ilgililen herkesle paylaşmak istedim. Zamanı geldiğinde hazır olmak için doğada, bostanda, şehirde, kitaplarda çok kıymetli deneyimler, hikayeler saklı çocuklar için. Birlikte çapalamaya var mısınız?

[1] Ekofobiyi Aşmak, David Sobel, Çeviren: İlknur Urkun Kelso, Yeni İnsan Yayınevi, 2014

KORONA, MİMARLIK İÇİN YENİ BİR FIRSAT!

Sema Uğurlu Canpolat

<https://youtu.be/voPnLiADWO>

Madem evden çalışıyoruz konut içi mekanlar tüm hayatı barındıracak şekilde daha esnek, daha konforlu hale nasıl getirilebilir? Balkon olmayan konutlar için binaya dışarıdan entegre edilecek modüler balkon çözümleri nasıl uygulanır?

Tüm dünyayı etkisi altına alan korona virüs pandemisi pek çok şeyi sorgulamamıza neden oluyor. Çok değil, birkaç ay öncesini düşündüğümde aklıma ilk gelenler; sanki hiç sınırı yokmuşçasına, çılgınca tüketme, tahrip etme, sömürme, kirlenme.

Daha fazlasına sahip olmak uğruna nüfus yoğunluğu arttırılmış, betonla boğulmuş, ekolojik hassasiyetten bihaber kentlerin sağlıksızlığı hep eleştirdiğimiz konulardı. İçinde bulunduğumuz günlerde ne devasa alışveriş merkezlerinin ne fiyakalı ofislerin, restoranların ne havaalanlarının ne hayranlık duyulan (!) giydirme cephe yüksek katlı konut bloklarının ne de modernliği ile övülen metropollerin anlamı kaldı. Evden çalışma imkânınız veya temiz hava almak için çıkabileceğiniz bir balkonunuz varsa bu dönemin en şanslısınız. Oysa bizim dışımızdaki tüm canlılar insan yoğunluğundan kurtulmuş olmanın verdiği mutluluğa baharın neşesini de katarak devam ediyorlar hayatlarına.

Dünyanın dört bir yanında mimarlar, tasarımcılar salgının kentlerde yarattığı riski azaltmak, ruhsal ve fiziksel sağlığı öncelemek amacıyla tasarım önerileri geliştiriyor, malzeme araştırmaları yapıyor. Evden çıktığımızda yürüyerek her yere 15 dakikada gidebile-

ceğiniz karma kullanım içeren kentsel tasarım projeleri üretiliyor. Ulaşım ağında motorlu taşıt yerine bisiklet ve yayanın öncelikli olduğu yollar projelendiriliyor. Toplu taşıma araçları hastalığın yayılmasını önlemek amacıyla yolcu sayısından kullanılan malzemelere, oturma düzenine kadar yeniden tasarlanıyor. Açık alanlar fiziksel mesafe meselesini merkeze alan konseptlerle yeniden yorumlanıyor. Masabaşı çalışanların internet sayesinde işlerini evden çıkmadan devam ettirebiliyor olması ofislerin varlığını sorgulamamıza neden olurken arkasından bir soru daha beliriveriyor: Madem evden çalışıyoruz konut içi mekanlar tüm hayatı barındıracak şekilde daha esnek, daha konforlu hale nasıl getirilebilir? Balkon olmayan konutlar için binaya dışarıdan entegre edilecek modüler balkon çözümleri nasıl uygulanır?

Mimarlık dünyası tüketim projeleri yerine insanı merkezine alan daha iyi bir dünya yaratmaya yardımcı fikirleri korona sayesinde daha çok tartışmaya başladı. Durup anlamalı, daha derin düşünmeli, daha az fakat daha nitelikli, insan ölçeğinde mekanları nasıl üretiriz diye sormalı ve kentlerimizi doğaya rağmen değil, doğayla birlikte tasarlamalıyız.

BÜTÜN DÜNYA BUNA İNANSA BİR İNANSA...*

Özlem Özgür Arkan

https://youtu.be/WLrgKUv3_zY

Misal birtakım ihtiyaçlarımızı kendi yerelimizden, nasıl üretim yaptığımızı bildiğimiz hatta zaman zaman bahçesine gidebildiğimiz, hasadına yardım da edebildiğimiz ailelerden alıyor olsaydık, şu günlerin bildik izdiham görüntülerinin bir öznesi olmayabilirdi bu kadar insan sanki.

Bu kadar kırılgan olduğumuzun kaçımız farkındaydık bilmiyorum. Artan kaygı düzeyiyle beraber stokçuluk yapılması şaşırtıcı değil oysa. Ama nereye kadar? O raflar boşalınca ya da erişebilecek gücümüz olmayınca ne bekliyor bizi? Şu an bile erişimdeki adaletsizlik can yakar boyutta.

İş yerimin hemen karşısındaki manav/marketin her zamankinden daha yoğun olduğuna bakıp, 35 m²lik bir toprak parçasının aslında bir aileyi doyurmaya yeteceği bilgisi üzerine düşünüyorum. Köylerin kimsesizliğini, yüzlerce küçük aile çiftçisini, tek geçim kaynağından da olanların ahvalini...

Sağlıklı gıdaya erişim güvencesi, dikkatimizi kendine çekmeyi becerdi haliyle. Öyle ki bazı yerlerde tarladaki ürünü kaldıracak işçi ya da satılacağı pazar bulunmadığı için, çürüme riski ile karşı karşıya kalan tonlarca ürün var. Bu sürekliliği ilerde nasıl sağlayacağımızı şimdiden düşünmemiz gerekiyor.

Çünkü iklim krizi bir gerçek ve pandemi bunun bir ön gösterimi

olmakla bize iyilik ediyor sanki. Buna benzer vakaları ilerde de yaşayacağımız, pek çok farklı mecradan dillendiriliyor. Tehlikeler hakkında yeterince konuştuysak, artık ne yapacağımızı da ifade etmemiz yerinde olabilir.

Misal birtakım ihtiyaçlarımızı kendi yerelimizden, nasıl üretim yaptığımızı bildiğimiz hatta zaman zaman bahçesine gidebildiğimiz, hasadına yardım da edebildiğimiz ailelerden alıyor olsaydık, şu günlerin bildik izdiham görüntülerinin bir öznesi olmayabilirdi bu kadar insan sanki. Ya da her mahallede bostanlar, her hanede ufak da olsa bazı ürünler üretiliyor olsaydı, sorunlarımızın çapı değişebilirdi.

Karantınada seri şekilde diziler izlemek veya illa bir şey öğrenmeliyim, verimli olmalıyım tuzağına düşmeden, biraz da zamanın ruhuna uyarak yavaşlamak ve düşünmek de bir seçenek. Çok temel ve hayati bir ihtiyaç olan beslenmemiz ve gıda güvencesinden yola çıkılabilir. Şu zamanları, balkonda ya da çatıda, sitelerin duvar diplerindeki küçücük toprak parçalarında ufak tefek bir şeyleri yetiştirmeyi öğrenerek değerlendirebiliriz, bu bilgi ilerde daha çok işimize yarayabilir. Hem o üzerimizdeki gereksiz elektrikten, gerginlikten de kurtulmuş oluruz.

"Tek başına mutluluklar/kurtuluşlar" yetmiyor mu?

O zaman www.gidatopluluklari.org adresinden ulaşabileceğimiz ağlardan bize en yakınına dâhil olabilir, destek de verebiliriz. Çünkü topluluk destekli tarım felsefesini benimsemiş, pek çok yerel topluluk bugünlerde aynı bir çalışmanın içinde. Herkesin paralize olduğu şu günlerde onlar önceden biriktirdikleri deneyimlerle, ağlarını büyütmeye, üreticiden tüketiciye aracsız gıda teslimine devam edenler olarak, gıdadaki dönüşümü başlatıyorlar ağır ağır. Başarmaları hepimizin iyiliğine. Destek vermesi bir tık uzağımızda. Sağlıkla kalınız.

*Sevgili Melike'nin küçük kızı Ekin'in dilime doladığı şarkı

ÇÖPTEKİ BEREKET

Bediz Yılmaz @bediz_ylmz

Bu yazıda anlatacağım çöplerin berekete dönüştürülmesi konusu, herkesin kendi evinde kendi atıklarıyla devasa bir fark yaratabileceği uygulamaları ele alacak.

Evimizde, köşemizde, doğa için atabileceğimiz, bizim için minik, gezegenimiz için dev adımları ele almaya çalıştığım bu yazı dizisinin karantina tedbirleri nedeniyle evlerimize kapandığımız bu günlere denk gelmesi ayrıca ilginç oldu. Mesela bu yazıda anlatacağım çöplerin berekete dönüştürülmesi konusu, herkesin kendi evinde kendi atıklarıyla devasa bir fark yaratabileceği uygulamaları ele alacak.

Atıkların kazanılması dendiğinde aklımıza çoğunlukla cam, plastik, kağıt ve metallerin ayrıştırılması ve yeniden dönüştürülmesi geliyor. Ancak organik atıklar, çöplerin büyük bir kısmını oluşturuyor ve bir defa çöp depolama alanlarına gittiklerinde geri kazanılmaları hemen hemen imkansız ve çözülme/bozulma sürecinde ortaya çıkardıkları gazlar nedeniyle iklimsel etkileri de fazla. Herkesin evinde alacağı basit önlemlerle bu atıkların çöp değil berekete dönüşmesi sağlanabilir.

Binlerce yıldır üretim alanıyla iç içe yaşadığı zamanlarda insanların daima yapmış oldukları gibi, bu atıklar çöpe gitmeyip toprağa yeniden döndüklerinde muazzam bir bereket yaratma gücüne sahip, zira toprağı en çok zenginleştiren unsur organik madde içeriğidir.

Şimdi gelelim neler yapılabileceğine; her zamanki gibi burada detaylı anlatmayacağım ama kolaylıkla erişebileceğiniz kaynakları paylaşacağım.

Öncelikle, Rebecca Louie'nin yazıp İknur Urkun Kelso'nun çevirdiği Şehirde Kompost, alt başlığında da yazdığı gibi küçük mekanlarda yaşayanlar için kompost yapımını anlatan bir rehber kitap, yeni başlayanlar için ideal.

Bokashi kompostunun yorulmaz savunucusu Volkan Dünder hoca kendi sosyal medya hesaplarında bu konuda verdiği eğitimlerin detaylarını paylaşıyor, ama rastgelerseniz ondan eğitim alma fırsatını kaçırmayın derim:

<https://www.facebook.com/arkabahcepermakultur/>

Kompost yapmak isteyenler, ekolojik yöntemlerle üretim yapan ve blogunda bunları cömertçe paylaşan Meyvelitepe'nin deneyimlerinden de çok şey öğrenecektir:

<https://blog.meyvelitepe.org/category/kompost-2/>

Son olarak, Buğday Derneği'nin Kompost Rehberi'ni paylaşayım, bu kapsamlı rehberde evsel düzeyde yapılabilecek uygulamaların yanı sıra daha büyük ölçekli uygulamalara da ulaşmak mümkün.

http://www.bugday.org/portal/galeri/dosyalar/KompostRehber_SON.pdf

Taşradakilerin şansına, İstanbul'da olup bu konularda sık sık atölye düzenleyen üç kurum da eğitimlerini artık online sunuyor:

<https://www.kokopellisehirde.com/>,

<https://www.nadasistanbul.com/ana-sayfa>, <http://istanbulpermakulturkolektifi.org/>.

Daha derinlemesine kompost eğitimi almak isteyenler de Türkiye Permakültür Araştırması Enstitüsü'nün kurslarını takip ederlerse iyi olur; Mayıs'taki enfes bir eğitim maalesef iptal edildi:

<https://www.yergoktasarim.com/anasayfa/egitim/16-19-nisan-2020-bir-curume-kursu-toprak-kompost-ve-tuvalet-istanbul/>
Hediye: Mersin'de yaşayanlardan solucan kompostuna başlamak isteyen olursa kendileriyle bir avuç solucan paylaşabilirim :)

Doğa Takvimi	
1 Mayıs	Ağaçların ve tüm bitkilerin çiçeklenişinin kutlanması
2 Mayıs	Çiçek fırtınası
5 Mayıs 6 Mayıs	bağlayan gece
	Hidirellez
11 Mayıs	Kırk ikindi yağmurları
16 Mayıs	Filizkırın fırtınası
20 Mayıs	Engirkırın / Mayıs yedisini
21 Mayıs	Kokulya fırtınası
30 Mayıs	Çabak/Kabak Meltemi

Kaynak: Deniz Gezgün, Doğa Defteri 2020

BİRAZ DURUP BİR ARTIRMA SALONUNDA BULUŞMAK

Burçak Görel

Tiyatro ve dram sanatı şunu söyler: “Bir durun. Biraz yavaşlayın ve etrafınıza bakın, hissetmeye başlayın.” Biz de bunu yapmaya, düşündürmeye ve hissettirmeye çalıştık.

Kültürhane Tiyatro Sohbetleri programının ilkinde “Kültürhane Radyo Tiyatrosu” ekibi ile bir araya geldik. Kısa bir süre önce ilk radyo oyunları “Artırma Salonunda” oyununu dinleyici ile buluşturan ekip, herkesin kendi kabuğuna çekildiği bu dönemde, dijital dünyanın ağına, salgının karantinasına inat, umudu yeşerttikleri bu deneyimin ayrıntılarını bizlerle paylaştı.

Yaşadığımız dönemin ruhuna uygun bir dijital buluşma ile bir araya geldik Kültürhane Radyo Tiyatrosu ekibiyle. Artırma Salonunda’nın oyuncularından Fatih Tuğay yayınıma katılmasa da

diğer oyuncular ve oyunun yönetmeni bizlerleydi. Kültürhane Radyo Tiyatrosu ekibinin aktarımlarını dinliyoruz...

Fatma Işık Tuğcu (Yönetmen/Oyuncu): Bütün sanatlar başlangıçta bir zorunluluktan, bir sosyalleşme ve kendini ifade etme arayışından doğmuştur. Salgın dolayısıyla yaşadığımız bu sosyal

izole olma hali ironik bir şekilde şu soruyu çağırıyor: “Biz gerçekten sosyal miydik?” Sosyal olmak sosyal medyayı kullanmak demek mi, yoksa fiziksel olarak kalabalık içinde bulunmak demek mi? Adına iletişim çağı dediğimiz bu zamanlarda belki de en büyük sorun iletişimsizlik. Artık bakıyoruz ama görmüyoruz, çok konuşuyoruz ama dinlemiyoruz. Jean Baudrillard’ın bir sözü var; “Bir tuvalet kağıdı reklamı ile bir savaş sahnesini oturma odasından aynı ekrandan arka arkaya izleyen insanlar artık bir süre sonra gerçeklik düzlemini kaybederler.” Biz de artık hiçbir tepki vermiyoruz, çünkü hiçbir şey hissetmiyoruz. Bizi ortaya çıkaran durum da bunlardı aslında. Tiyatro ve dram sanatı şunu söyler “Bir durun. Biraz yavaşlayın ve etrafınıza bakın, hissetmeye başlayın.” Biz de bunu yapmaya, düşündürmeye ve hissettirmeye çalıştık. Kurgusal bütünlüğü olan bir oyun içerisinde, akıp giden hayatın içinde bir dakika durup düşünmeye ve oyun kişileri üzerinden bir mesaj vermeye çalıştık. Oyunumuz “umut” teması üzerinden işleniyordu. Onundaki tek enstrümanımız sesimizdi. Bir atmosfer yarattık ve bir artırma salonunda bulduk, umuyorum ki başarılı olduk.

Mehmet Oktay Buğa (Oyuncu): Bu süreç benim için “Benim düşündüklerimi başkaları da düşünüyormuş.” dediğim bir süreçti.

Bu oyun benim için içinde bulunduğumuz suskunluk sarmalını yıktı diyebiliriz. İletişimsiz meselesini yıkmaya yönelik bir tavır ve bir şey üretme meselesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Her birimiz evde sıkılırken bir fikir geldi ve hepimiz ortaklaşa bir şey ürettik. Bu çok eğlenceli bir durumdu. Herkes yalnız olmanın ve kendi zihniyle çok meşgul olmanın rahatsızlığı içerisindeyken bir oyun ortaya koymak güçlü bir iletişim sağladı. Bu süreçte kendi mesleğim olan sinema alanına dair de ufukum açıldı. Bu benim ilk deneyimimdi. Artık ilerde bir film çektiğimde oyuncuyla empati kurabileceğim bir deneyime sahibim.

Aysun Koç Aydoğan (Oyuncu): İletişim kurmaya ihtiyaç duyduğumuz bir dönemdi. Bu dönemde sesle iletişim kurmanın hem bana hem de başka insanlara iyi geleceğini düşündüm. Performansa değil biraradalığa odaklandım. Akşamları aldığımız provalar, bir şeyi üretmek ve başarmak benim için çok güzeldi. Düşündüğüm hep şuydu; insan birbirinin ilacı ve bizde birbirimize ilaç olduk. 1999 Marmara depreminden hepimizin hatırladığı “sesimi duyan var mı?” cümlesi geldi aklıma. Bir başkasının sesini duymak, bir başkasına sesimi duyurmak böyle bir dönemde çok önemliydi benim için.

Alper Tolga Akkuş (Oyuncu): Artırma Salonunda oyunu bu alandaki ilk deneyimimdi. İsmim, babamın ortaokul dönemindeyken tiyatrodan canlandırdığı Alper Tunga karakterinden geliyor. Sanırım tiyatroya dair tek ilişkim bu. Ben evde tek başıma yaşıyorum ve 1 aydır da evde yalnızım. Bu nedenle her akşam aldığımız provalar benim için çok heyecan vericiydi. Derler ya, “İnsan sahne tozu yutunca bambaşka bir kişi olur.” Biz henüz o tozu yutmuş değiliz. Sahne tozu yutmadan online bir bağlantıyla sahneye dair bir şey yapmış olduk.

Celalettin Kara (Oyuncu): Bu oyunda yer almak benim için heyecanlıydı ama en çok heyecanlanan annemdi. Oyunu görür görmez “Aaa ‘Arkası Yarnn!’” dedi hemen. Onun gençlik döneminde “Arkası Yarnn” isimli radyo tiyatrosu oyunu vardı. Bizim oyunumuzun arkası yarnn değil ama umuyorum ki arkası parça parça gelecek. İçel Sanat Kulübü’nde tiyatro eğitimi alan biriyim. Teklif geldiğinde “Canıma minnet!” dedim. İnsanın içindeki o yaratma, üretme isteği insanın yapıp ettikçe mutlu olmasını sağlıyor. Oyuna dair çok güzel dönütler alıyorum. İnsanlar dört duvar arasında eli kolu bağlı ama hala bir şeyler yapabiliyorlar. Bu durum insanlara kendilerini mutlu hissettirdi.

Eyüp Uysal (Oyuncu): Ben 32 yıllık ilkökul öğretmenliği sonrası emekli oldum. Bana göre öğretmen ne derse arkasından gidilir. Fatma Hanım böyle bir fikirle gelince ben hiç sorgulamadan öğretmenimin arkasından gittim. Emeklilikten sonra eve çekildim, okudum, yazdım. Sesim çok mikrofonik değil, çok uzun zamandır farkındayım. Başarabilir miyim korkusu hala içimde var. Ama ben yine de yapabildiğim kadar yapmak istedim. Bu oyunla yaşadığımı hissettim.

Her yokluğun kendi varlığını ortaya çıkarttığı bu dönemlerde kimimizin hiç tanımadığı, kimimizin ise çoktan unuttuğu Radyo Tiyatrosu’nu evlerimize sokan bu ekip yeni oyunun hazırlıklarına başladı bile. Ekibin yönetmeni oyunun Antov Çehova ait geniş kadrolu bir komedi olacağına dair ipuçları verse de oyunun adını heyecanı kaçırmamak saklı tutmayı tercih ediyor. Artırma Salonunda’nın vermiş olduğu keyif, bir sonraki oyunun heyecanını arttırmaya yetiyor bile. Haydi kulağımız bu renkli ekibin, imkanları zorlayan, sıcak ve keyifli oyunlarında olsun!

HİÇBİR ŞEY OLMASA BİLE KESİNLİKLE BİR ŞEYLER OLDU

Onur Aytaç

Bir önceki sayıda virüs nedeniyle sinema sektörünün ticari açıdan ciddi bir darbe aldığını belirtmiştik. Yeni gelişmelerle birlikte de başka boyutlarıyla virüs sürecinin sinema alanında ne gibi etkiler doğuracağını tartışmaya açmak istedik. Örneklerle ele almaya çalıştığımız gibi etkilerin tek yönlü olduğunu söylemek zor.

Olağanüstü zamanlardan geçerken içinden geçilen sürecin atlattığı masadan sonra ne olacağı hep merak edilir. Bu kriz zamanlarının önemli sonuçlar doğurması beklenir. Tartışma, bu sonuçların hangi yönde olacağına ilişkindir. Böyle vakitlerin ardından yeni başlangıçlar yapılabileceğini uman iyimserlerin karşısında bu musibetlerin birbirini tetikleyerek devamının yokuş aşağı olacağını düşünen kötümserler vardır. Öte yandan konuya belirli bir mesafeden yaklaşıldığında soğukkanlı bir biçimde her sıra dışı dönemde olduğu gibi bu virüs sürecinin de olumlu ve olumsuz etkileri olacağı görülebilir. Bu etkilerin çevreden çalışma düzenine, toplumsal cinsiyetten eğitime kadar pek çok farklı alana sirayet edeceğini tahmin etmek için Nostradamus olmaya gerek yok. Bir yanda “hiçbir şey eskisi gibi olmayacak” cephesi, diğer tarafta “her şey aynı kalacak” tayfası olsa da bir ara yol tutturarak “hiçbir şey olmasa bile kesinlikle bir şeyler oldu” demek de mümkün.

Bu mümkünlük üzerinden sinema alanına bakacak olursak, orada da durumun çok farklı olmadığı söylenebilir. “Sinema salonuna giderek film izleme deneyimi öldü” diyenlerle bunun geçici bir

dönem olduğu ve bu özgün tecrübenin asla sonlanmayacağını belirtenler karşı karşıya. Kabaca ifade edilebilecek bu temel ikilik dışında başta kurduğumuz denklem üzerinden somut örneklerle ilerlemek açıklayıcı olabilir. Hiçbir şeyin olmadığı yani her şeyin aynı kaldığı argümanına denk düşecek bir gelişme de “Aşk 101” projesi üzerinden yürüyen sansür tartışması. Netflix üzerinden 24 Nisan Cuma günü yayınlanmaya başlayan Türkiye yapımı dizide eşcinsel karakter olduğuna ilişkin iddialar bazı sosyal medya kullanıcıları tarafından tepkiyle karşılandı. Konuya dair RTÜK Başkanı, eşcinselliğin ‘toplumun milli ve manevi değerleri’yle bağdaşmadığını düşündüklerini ve kırmızı çizgilerinin belli olduğunu ifade ederek bu gibi içeriklere geçit vermeyeceklerini belirtti. Bu açıklama yapıldığında dizinin herhangi bir bölümü yayınlanmış değildi. Tuhaf olan şu ki dizinin birinci sezonunda görebildiğimiz kadıyla eşcinsel bir karakter yok. Buna karşın yapılan açıklama bizlere gösteriyor ki ortada somut bir durum olmamasına rağmen bu konularda hızlı tepki vermekten geri kalmıyor.

Madalyonun öbür yüzüne bakıldığında ise gerçekten bir şeylerin olduğu söylenilebilir. Zira filmlerin vizyon tarihlerinin ertelenmesi, festivallerin online platformlar ve sosyal medya uygulamaları aracılığıyla gerçekleştirilmesi derken dijital imkanların sinema dünyası açısından ciddi bir biçimde gündeme geldiği bir evreye şahitlik ediyoruz. Bu evrenin neticesinde gittikçe evlere kayan seyir deneyiminin artacağı ve bunun birtakım köklü değişikliklere sebebiyet vereceği öngörülebilir. Aynı zamanda Selanik Uluslararası Film Festivali ve Akbank Kısa Film Festivali gibi organizasyonların proje/yanışma (“Karantina Filmleri” projesi ile “Evde Kısa Film Yanışması”) gibi etkinliklerle evde film çekme potansiyellerini değerlendirmeye çalışması da dikkat çeken gelişmelerden oldu. Bu açıdan da sürecin sinema camiasının yaratıcılığını arttırmaya zorlayacağı ifade edilebilir. Bu noktada Ümit Ünal’ın konuya ‘tam bana uygun bu tarz, ben zaten tek mekan ve iç mekan yapımlara alışığım’ minvalindeki esprili yaklaşımı bir yana Cafer Panah’inin İran’da ev hapsinde olduğu süreçte üretmiş olduğu filmler ilham kaynağı olabilir.

Sadede gelirse, bir önceki sayıda virüs nedeniyle sinema sektörünün ticari açıdan ciddi bir darbe aldığını belirtmiştik. Yeni gelişmelerle birlikte de başka boyutlarıyla virüs sürecinin sinema alanında ne gibi etkiler doğuracağını tartışmaya açmak istedik. Örneklerle ele almaya çalıştığımız gibi etkilerin tek yönlü olduğunu söylemek zor. Her şeye rağmen Mayıs ayında “Evde Kalamayanları Gör” sloganıyla Uluslararası İşçi Filmleri Festivali ve Uçan Süpürge “Evde Kaldık” mottosuyla Uluslararası Kadın Filmleri Festivali’nin internet üzerinden gerçekleştirileceği göz önüne alındığında bazı mücadele alanlarının baki olmasıyla beraber her şeyin aynı kaldığını söylemenin imkansız olduğu da açık. Bu noktada söylenebilecek veciz bir laf düşüyor akla: “Hiçbir şey olmasa bile kesinlikle bir şeyler oldu.”

KÜLTÜRHANE’DE SİNEMA’DAN ÖNERİLER

Kapısı sokağa açılan sinema bulmanın epey zor olduğu bu dönemde tam anlamıyla “sinemadan çıkmış insan” olabilmek zorlaşmıştı zaten. Ancak avm’ler içinde olan sinemaların da virüs sebebiyle kapatılması nedeniyle “sinemadan çıkmak” bile tamamen imkansızlaştı. Bu noktada en fazla ‘film’den çıkılabilir, o da bu süreçte ne kadar girilebiliyorsa o dünyanın içine.

• Onun Filmi

Filmde, akademide sinema alanında çalışmakta olan Merve Bozcu ve Su Baloğlu ikilisi, bir filmin çekim sürecini sinema içerisinde emeği geçmiş birçok kadının penceresinden anlatıyor.

Link: <https://vimeo.com/225089598>

• Son Kumsal

Rüya Arzu Köksal’ın çektiği belgesel, Karadeniz halkının, yol yapımı yüzünden denizden koparılışının hikayesi.

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=Uq8p64Is0A-A&t=718s>

• Yuva

Ursula Meier’in ilk uzun metraj kurmaca filmi olan Home, yol filmlerini tersine çeviren bir yapımdır. Yuva, herkesten uzak, sessiz bir araziye konuşlanmış bahçeli evlerinde sakin ve huzurlu bir hayat süren bir ailenin yavaş yavaş deliliğe sürüklenmesini anlatıyor.

• Ve Perde

İKSV yapımcılığında Selçuk Metin’in yönettiği belgesel, Türkiye tiyatrosunun duayen ismi Haldun Taner’in hayatını anlatıyor.

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=0faunzC84v0>

BİZİ BİZ YAPAN HİKAYELER

Galip Deniz Altınay

Bir birliktelik halinin, beraberlik duygusunun adı ve mekânı oldu Kültürhane. Kendi hik yesini yazan ve pek çok kiŐinin hik yesinde yer alan bir umut mekânı.

Őair ve yazar Muriel Rukeyser, “Evren hik yelerden oluŐur, atomlardan değil” diye yazar; hayatlanmız için de aynısını söyleyebiliriz, sahip olduğumuz hik yelerdir bir bakıma hayatımız. Kimliklerimiz ancak dünyada kim olduğumuz, bu halimize nasıl geldiğimiz ve deneyimlerimizden nasıl anlam çıkardığımız üzerine bir anlatı halinde anlaşılabilir ve ifade edilebilir. İnsanların benliklerini ve de hayatlarını oluŐturan birçok hik ye vardır; bu hik yeler bugün d n  kurup durmaksızın yeniden kurarken zaman içinde geliŐen hik yelerdir. Nefes alıp verdiğimiz her an hik yemize yeni bir kelimenin de eklendiği andır aynı zamanda.

Mek nlar da bu bakımdan insanlara benzerler. Bir mek nın kimliğinden, karakterinden söz ederken o mek nın tanıklıklarından, o mekânda geçen hik yelerden konuşuruz aslında.  nk  bunlardır bir mek na anlam katan, onun hik yesini oluŐturan. Mek na gelip gidenlerin, orada paylaŐımlarda bulunanların, o mekânı kendi hayatlarının bir parçası yaparken kendileri de o mek nın bir parçası haline gelenlerin...

İçinden geçtiğimiz günlerde   nc  yaŐını kutlamaya yaklaŐtıĐımız Kültürhane’nin hik yesi de aslında bu üç yılı onunla beraber yürüyenlerin, paylaŐanların, dayanıŐanların kendi hik yeleridir bu yönüyle. Üniversitedeki odalardan çıkan ve arkadaŐlanımızın ayrılmak zorunda kaldıkları kentte kalan kitaplarına yeni bir ev ararken kurduğumuz mek nımızın hik yesine nefes almaya baŐladıĐı

ilk günden bugüne her gün yeni cümleler, paragraflar, sayfalar ekleniyor. Bir gün Emine hocamızın tatlı gülümsemesiyle getirdiği nergisler, başka bir gün Serkan ve Fatih’in dost sohbeti var bu hik yede. Bir parçasında sevgili Aysun’un duvar gazetesi yer alırken diğer tarafında sevgili Merve ve Gönül’ n lezzetli ellerinden çıkan tatlar yer alıyor. Aysun hocamızın emeğiyle ortaya çıkan  ocuk kütüphanesinde oynayan Reyhan’ın kahkahalarıyla Őenlenen Kültürhane,  ITTA’nın ve Mersin’in Yabancıları’nın emekleriyle de anlam kazanıyor. Jini’nin arkadaŐlıĐı ve yoldaŐlıĐı da var bu hik yede Tuncer hocamızın katıldığı her etkinlikteki değerli katkıları da...

Jean Paul Sartre, “Bir insan her zaman hik ye anlatıcısıdır; kendi hik yeleriyle ve baŐkalarının hik yeleriyle çevrili yaŐar; başına gelen her Şeyi onlar aracılığıyla görür ve hayatını anlatıyormuŐ gibi yaŐamaya çalıŐır” der; bu üç yıla yaklaŐan süreçte Kültürhane’de oradaki herkesle, her paylaŐımla beraber bir kimliğe ve benliğe sahip oldu. Bir birliktelik ve beraberlik halinin ve duygusunun mekânı oldu tüm .bu paylaŐımlarla. O da artık bir hik ye anlatıyor, kendi hik yesini anlattığı kadar oraya kendini ait hisseden herkesin de hik yesini anlatıyor.

Teşekkürler Şu ana kadar Kültürhane’nin hik yesini var edenlere, onu kendi hik yesinin bir parçası kılanlara. Yazılmayı ve paylaŐılmayı bekleyen daha çok Şey var bu hik yede. O günlerde de yine hep beraber olmak dileğiyle...